

Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або
замовляйте по телефону:
(0352) 28-74-89, 51-11-41
(067) 350-18-70
(066) 727-17-62

Н.О. Будна
М.В. Беденко

МАТЕМАТИКА

3 клас

Підручник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
M.B. Козак
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
O.P. Онишків

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист Міністерства освіти і науки України №1/11–3461 від 25.07.2008 р.)*

Будна Н.О., Беденко М.В.
Б90 Математика: Підручник для 3 кл. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
ISBN 978-966-10-0134-2

Змістове наповнення підручника відповідає Державному стандарту початкової загальної освіти та чинній програмі.
Для учнів 3 класу.

ББК 22.1я71

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- — завдання для класної роботи;
- — завдання підвищеної складності;
- — завдання для домашньої роботи;
- — межа матеріалу уроку.

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА 2 КЛАС. СОТНЯ

1 Скільки всього копійок у кожній групі монет? Запиши.

2 В одному дециметрі 10 сантиметрів.
 $1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$

Запиши величини в сантиметрах і знайди значення виразів. Що спільного у кожній парі величин та виразів?

Зразок.

$$1 \text{ дм } 3 \text{ см} = \boxed{1} \boxed{3} \text{ см}$$

$$10 + 3 = \boxed{1} \boxed{3}$$

$$1 \text{ дм } 5 \text{ см} = \boxed{} \boxed{} \text{ см}$$

$$10 + 5 = \boxed{} \boxed{}$$

$$3 \text{ дм } 1 \text{ см} = \boxed{} \boxed{} \text{ см}$$

$$30 + 1 = \boxed{} \boxed{}$$

$$5 \text{ дм } 1 \text{ см} = \boxed{} \boxed{} \text{ см}$$

$$50 + 1 = \boxed{} \boxed{}$$

3 В одному метрі 10 дециметрів.
 $1 \text{ м} = 10 \text{ дм}$

Запиши величини в дециметрах і знайди значення виразів. Що спільного у кожній парі величин та виразів?

Зразок.

$$6 \text{ м } 3 \text{ дм} = \boxed{6} \boxed{3} \text{ дм}$$

$$60 + 3 = \boxed{6} \boxed{3}$$

$$4 \text{ м } 5 \text{ дм} = \boxed{} \boxed{} \text{ дм}$$

$$40 + 5 = \boxed{} \boxed{}$$

$$8 \text{ м } 4 \text{ дм} = \boxed{} \boxed{} \text{ дм}$$

$$80 + 4 = \boxed{} \boxed{}$$

$$5 \text{ м } 8 \text{ дм} = \boxed{} \boxed{} \text{ дм}$$

$$50 + 8 = \boxed{} \boxed{}$$

4 Скільки в кожному з даних чисел десятків? одиниць?

56
A

72
Л

49
М

90
О

63
С

Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

5 Якими символами позначили доданки, а яким — суму?

$$\diamond + \square = *$$

6 Розклади числа на розрядні доданки за зразком.
Зразок. $48 = 40 + 8$

$$35 = \square + \square$$

$$78 = \square + \square$$

$$92 = \square + \square$$

7 Розглянь фрагмент числового ряду. Знайди попереднє й наступне числа для числа 60.

53 54 55 56 57 58 59 60 61 62

Виконай дії за допомогою числового ряду.

$$61 + 1 \quad 55 - 1 \quad 59 + 2 \quad 62 - 2 \quad 53 + 3 \quad 61 - 3$$

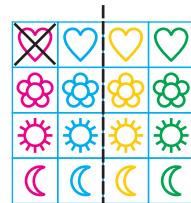
8 Розв'яжи і порівняй задачі.

- 1) Від дошки довжиною 56 см відрізали кусок завдовжки 6 см. Скільки сантиметрів дошки залишилося?
- 2) Паркан завдовжки 43 м продовжили ще на 10 м. Скільки метрів становить довжина паркану тепер?

9 $54 + 1 \quad 20 + 10 \quad 48 - 1 \quad 72 - 10 \quad 36 - 6 \quad 58 - 8$
 $29 + 1 \quad 90 - 70 \quad 43 - 3 \quad 26 + 70 \quad 40 + 6 \quad 75 - 5$

10 Яке число отримаємо, додавши до найбільшого двоцифрового числа найменше одноцифрове?

11 Аркуш паперу зігнули навпіл по пунктирній лінії й відрізали ножицями закреслений квадратик. Який ще квадратик при цьому відрізали?

- 12** $34 + 1$ $50 + 10$ $84 - 1$ $72 - 60$
- $26 + 1$ $90 - 40$ $48 - 8$ $24 + 40$
- $54 - 4$ $63 - 1$ $50 + 5$ $28 + 10$
- 13** В іграшковий комплект входять 60 солдатів і 10 офіцерів. Скільки всього військових входить у цей комплект?

- 14** У даному ланцюжку числа розташовані в порядку зростання. Побудуй такий самий ланцюжок із чисел 47, 39, 94, 24. 3 → 5 → 9
- 15** Прочитай вирази. Перевір, чи правильно знайшли їх значення.

$$\begin{array}{c} 25+1 \\ 84-20 \end{array} \quad \begin{array}{c} 90-1 \\ 73-3 \end{array} \quad \begin{array}{c} 53+20 \\ \hline \end{array}$$

→

2	6	8	9	7	3
6	4	7	0		

- 16** $23 + 21 = \square \square$ $54 - 21 = \square \square$
10	10
копійка	копійка
10	10
копійка	копійка
1	1	1
копійка	копійка	копійка
1
копійка
10	10	10	10	10
копійка	копійка	копійка	копійка	копійка
1	1	1	1
копійка	копійка	копійка	копійка

$$\begin{array}{ll} 62+16 & 21+56 \\ 22+51 & 84-72 \end{array} \quad \begin{array}{ll} 72-11 & 68-46 \\ 46+23 & 41+56 \end{array}$$

- 17** $5 \text{ дм } 4 \text{ см} + 2 \text{ дм } 1 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$ $54 + 21 = \square \square$
 $9 \text{ м } 7 \text{ дм} - 4 \text{ м } 2 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$ $97 - 42 = \square \square$

- 18** Яким символом позначили зменшуване? від'ємник? різницю?

- 19** Пригадай! У математиці змінні й невідомі величини та геометричні фігури позначають латинськими літерами.

ВЕЛИКА БУКВА	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>I</i>	<i>K</i>	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>O</i>	<i>X</i>
МАЛА БУКВА	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>i</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>o</i>	<i>x</i>
НАЗВА БУКВИ	а	бе	це	де	е	еф	і	ка	ель	ем	о	ікс

Якими літерами позначили доданки й суму? зменшуване, від'ємник, різницю?

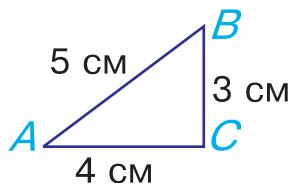
$$k + l = m$$

$$d - e = f$$

20

Периметром трикутника називають суму довжин його сторін.

Знайди на трикутнику ABC сторони AB , BC і AC . Яка з них найдовша? Обчисли периметр трикутника.

21

На полиці — 2 іграшкові слони, а в коробці — на 4 слони більше. Скільки всього слонів на полиці та в коробці?

22

Двоє хлопчиків вирушили з однієї точки у протилежних напрямках. Червоний хлопчик зробив 45 кроків, а синій — на 21 крок менше. Скільки кроків їх тепер розділяє?

23

Вирази, подані на пазлах, записали у вигляді числового ланцюжка. Перевір, чи правильно це зробили. Чи збігається значення останнього виразу з першим числом у ланцюжку?

53+26

42–31

79–37

11+42

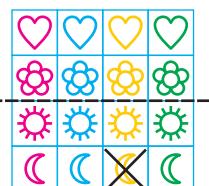
53+26=79 → 79–37 → 42–31 → 11+42 → 53

24

Яке число отримаємо, віднявши від найменшого трицифрового числа найменше двоцифрове?

25

Аркуш паперу зігнули навпіл по пунктирній лінії й відрізали ножицями закреслений квадратик. Який ще квадратик при цьому відрізали?

26

Штани коштують 65 грн, а футболка на 42 грн дешевша. Скільки гривень коштують штани й футболка разом?

27

34 + 33

41 + 52

79 – 17

88 – 44

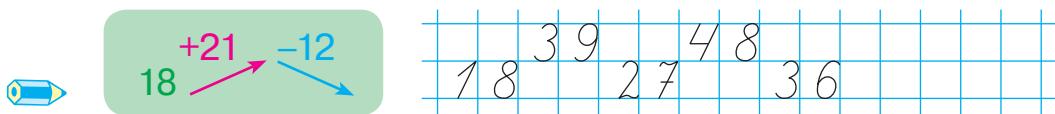
25 + 54

87 – 42

41 + 53

45 + 51

- 28** Допиши числову «змійку» до краю аркуша в зошиті. Рухаючись угору, додавай число 21; рухаючись уніз, віднімай число 12.

- 29** Усно виконай дії, записуючи лише відповіді.

$34+12$

$41+36$

$58+11$

$63-12$

$24-13$

$85-31$

$25+32$

$62+13$

$48-36$

$99-72$

- 30** $8 \text{ дм} + 7 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$
 $5 \text{ см} + 7 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$
 $6 \text{ дм} + 9 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$

31	$7 + 5$	$6 + 7$	$9 + 3$	$16 - 8$	$11 - 5$
	$8 + 3$	$7 + 2$	$6 + 5$	$18 - 9$	$19 - 9$

32 Щоб перевірити дію додавання, треба від суми відняти один із доданків. Якщо отримаємо другий доданок, то розв'язання правильне.

$25 + 43 = 68$

Перевірка

$68 - 25 = 43$

$68 - 43 = 25$

Виконай додавання з перевіркою.

$43 + 21$

$64 + 15$

$58 + 31$

- 33** Від дошки довжиною 1 м 1 дм відрізали кусок завдовжки 4 дм. Яка довжина залишку?

- 34** Склади і розв'яжи задачу за схемою.

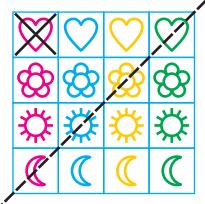
Дівчаток
на 3 більше

Зверни увагу! На схемі напрям стрілки вказує, яке з чисел більше (або менше).

35 У кожній рівності знайди літеру, якою позначили більше число.

$$A + 3 = B \quad C - D = 2 \quad X - 1 = Y$$

36 Аркуш паперу зігнули навпіл по пунктирній лінії й відрізали ножицями закреслений квадратик. Який ще квадратик при цьому відрізали?

37 Запиши вирази у вигляді числового ланцюжка.

$$5+7$$

$$6+9$$

$$12-6$$

$$15-10$$

38 Двоє чоловічків вирушили назустріч один одному. Синій чоловічок пройшов до зустрічі 42 кроки, а червоний — на 11 кроків менше. Скільки кроків розділяло їх на початку руху?

39

$$\begin{matrix} & +7 \\ 9 & \nearrow \searrow \\ & -8 \end{matrix}$$

40 Книга коштує 13 грн, а альбом на 9 грн дешевший. Скільки гривень коштують книга й альбом разом?

41 $11 - 2$

$11 - 5$

$$12 - 3$$

$$12 - 6$$

$$15 - 7$$

$$14 - 8$$

$$8 + 5$$

$$5 + 9$$

$$7 + 5$$

$$8 + 9$$

42

$$5+7$$

$$4+8$$

$$9+9$$

$$6+5$$

$$7+8$$

$$15-6$$

$$11-3$$

$$16-8$$

$$18-9$$

$$14-7$$

43

$$7+8$$

$$9+4$$

$$15-6$$

$$13-6$$

44 $x + 6 = 10$

$$x = 10 - 6$$

$$x = 4$$

$$\underline{4 + 6 = 10}$$

$$10 = 10$$

Це — рівняння. Розв'язати рівняння — означає знайти таке числове значення змінної, при якому рівність буде правильною.

45 Повтори правило і розв'яжи рівняння.

Щоб знайти невідомий доданок,
треба від суми відняти відомий доданок.

$$5 + x = 11$$

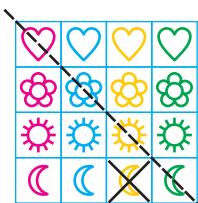
$$x + 6 = 12$$

46 Склади, розв'яжи і порівняй задачі.

1)	Було
7	Прилетіло
5	Стало
?
2)	Було
?	Прилетіло
5	Стало
7
3)	Було
5	Прилетіло
?	Стало
7

47 Побудуй прямокутник зі сторонами 2 см і 1 см. Знаїди його периметр.

48 Аркуш паперу зігнули навпіл по пунктирній лінії і відрізали ножицями закреслений квадратик. Який ще квадратик при цьому відрізали?

49 Роботи біжать наввипередки. Назви номер робота, попереду якого біжить на два роботи більше, ніж позаду.

51 На полиці стояло 8 книг. Коли туди поставили ще декілька, то на полиці стало 11 книг. Скільки книг поставили на полицю?

52 $15 - 7$ $14 - 8$ $16 - 1$ $6 + 6$ $9 + 5$
 $11 - 9$ $16 - 4$ $11 - 7$ $5 + 7$ $7 + 8$

53 $3+8$ $2+9$ $8+7$ $11-5$ $13-4$ $15-6$
 $7+5$ $6+4$ $16-8$ $14-9$

54 Перевір, чи правильно записали парами вирази з однаковими значеннями.

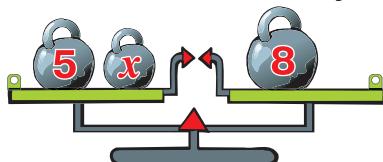
$5+8$ $5+7$ $4+8$ $3+8$ $6+7$ $5+6$
 $\underline{5+8=6+7}$ $\underline{4+8=5+7}$ $\underline{3+8=5+6}$

Запиши вирази з одинаковими значеннями парами.

$3+8$ $8+7$ $2+9$ $6+9$ $9+3$ $5+7$

55 Розв'яжи рівняння, яке відповідає малюнку.

$$\begin{aligned} 5 + x &= 8 \\ 5 - x &= 8 \end{aligned}$$

56 $14 + 5$ $14 - 5$ $7 + 9$ $8 + 6$
 $18 - 4$ $11 - 4$ $5 + 8$ $7 + 4$

57 Склади, розв'яжи і порівняй задачі.

1) **Було** 15 **З'їли** 6 **Залишилось** ?

2) **Було** 15 **З'їли** ? **Залишилось** 6

3) **Було** ? **З'їли** 6 **Залишилось** 15

58 Якщо у виразі є дужки, то спочатку виконують дії в дужках.

$$50 - (20 - 10)$$

$$90 - (10 + 30)$$